జ్ఞాననేత్రం

అప్పుడప్పుడు నాకు నాపైన కోపం వస్తోంటుంది. ఆ కోపానికి కారణాలు తెలుసు. అనుకొన్నట్లుగా జరక్కపోవడం వకటీ–జరగని విష యాలను గురించి మరొకటి. ఈ కారణాలు తెలుసుకొన్నా నేను చేసేది యేమీలేదు. అట్లాంటప్పుడు నామీది కోపం ప్రపంచంమీది కోపంగా మారుతుంచి. ప్రతి వ్యక్తికి కాస్తంత కోపం అంటూ వుండడం మంచి దంటారు పెద్దలు. ఎప్పుడూ ఒక్కసారైనా కీచులాడుకోకుండా అమిత మైన అన్యోన్యంతో ప్రశాంతంగా సాగిపోతున్న దంపతుల జీవితం చాలా పేలవంగా తయారవుతుంది. ఒక దేశం స్వయంపోషకమైపోయి సంపూర్ణమైన సంతుష్టి అలవర్చు కొన్నప్పుడు ఇంకసాధించే కార్య మేమీ ఉండదు. పురోగమనానికేతావులేదు. అల్లాగే సంస్కరించే టందుకు ప్రతీ సమాజములోను కొన్ని దురాచారా లంటూ వుండాలి. ఈ విధంగా ఉదాహరణలెన్నైనా ఇవ్వచ్చు. తమపై తమకి కోపం వచ్చినప్పుడు ఎవ్వరిమీదో విరుచుకుపడడం తప్పదు. అలావిరుచుకు పడేటందుకు ఎవరో వకరు దొరకడం కొందరి అదృష్టం. పిల్లలో, భార్యో, పనిమనిషో, పోస్టువాడో యెవ్వరో వకరు వుంటూవుంటారు. ఒక్క పోస్టువాడు మినహా నా కిట్లాంటి అవకాశాలు లేవు.

అసలు నా కెప్పుడోకాని ఉత్తరాలే రావు ఆ వచ్చినప్పుడు ఆ పోస్టువాడు యేకిటికీలోంచో, తలుపుసందులోనో పడేసి పోతూంటాడు. అందుచేత నాకు విశ్వంపై ఆగ్రహం వచ్చిన సుసమయంలో అతని సందర్శనభాగ్యం కలుగుతుందన్న ఆశలేదు. పర్యవసానం ప్రపంచంపై ఆగ్రహాన్ని ప్రకటించడమే. ఈ ఆగ్రహాన్ని ప్రకటించే విధానం ఆయా వ్యక్తుల సంస్కారంపైన, వృత్తులపైన, మనస్తత్వంపైన ఆధారపడుతుంది. నడుచుకుంటూ దూరంగా కాలవపడ్డుకిచేరి గడ్డిలో పడుకొని ఆకాశంలో

ఎగిరేపళ్ళాలు (Flying saucers) కనిపిస్తాయేమోనని నక్షత్రాలకేసి చూస్తూ కాలక్షేపం చేస్తాను ఓ గంటలో లోపలి జ్వాల చల్లారుతుంది. ఒకొక్కప్పుడు ఆగ్రహం తీవ్రరూపం దాలుస్తుంది. అట్లాంటప్పుడు నాకు గౌరీశంకరశాస్త్రిగారి దగ్గర కెళ్ళటం మామూలు. గిరీశం అన్నట్లు ఆయనతో మాట్లాడం ఒక ఎడ్యుకేషన్. పగటిని రాత్రినీ పరిణయంచేసుకొన్న సంధ్యలా వెనకటి యుగానికి ముందుయుగానికి మధ్యవున్న బంధానికి బహిర్గత చిహ్నంగా గోచరిస్తా డాయన. ఆయన వయస్సెంతో శాస్త్రిగారిని నే నెప్పుడూ అడగలేదు. డెబ్బై, డెబ్బైయేడు, ఎనభై కూడానేమో!

వృక్షాలూ, కొండలూ, వాటివయస్సు నిర్ణయించడం ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రకారులకి సాధ్యమౌతుంది. కాని ఎవరికి కావాలి? ముందూ వెనకా, మంచీ చెడ్డా, ఎత్తూ పల్లం—పరిపూర్ణతలేని నడివయస్కులు వాటి కొలతబద్దలు. కాని వార్ధక్యంలో పడ్డ మానవునిజీవితంలో పరిపూర్ణత వయస్సుమీద ఆధారపడదు. శాస్త్రిగారిలో కుట్ర, రహస్యం, అంతరంగికము వున్నట్లు కనబడవు. ఆయన కసలు స్థిరపడిన వ్యక్తిత్వమే లేదేమో! ఆయన అనుభూతులు ఉద్రేకాలు అన్నీ శరీరంమీదనే బరువుగా కనిపిస్తూ వుంటాయి. తీరని వాంఛలన్నీ చర్మం ముడతలలో తీర్చబడ్డాయి. వీలైన కళలన్నీ నేత్రాల వెనక తడిలో తొణికిసలాడతాయి. ముందు వెలిసి చివర అంతర్ధానం అయిన నక్షత్రంలా ఒక్కటే పన్ను. చాలామంది వృద్ధుల మాదిరిగా ఆయనది బట్టతల కాదు. వెండితీగలల్లా లెక్కపెట్టేందుకు వీలుగా అమర్చబడ్డ తెల్ల వెంట్రుకలు. జీవిత రహస్యం తెలుసుకోలేక వాడి కృశించి లుంగచుట్టుకపోయినట్టుగా చిత్రమైన తెల్ల గడ్డం తీవ్రంగా చూస్తే అవతల కనిపించే తేలికయిన అస్థిపంజరంపైన పల్చగా జారుతున్న చర్మం-ఏమిటో లోపల చోటులేక, వూపిరాడక, హృదయం బయటకొచ్చి శరీరంపైనే మసలుతూవున్నట్లుంటుంది. ఆత్మకి ఆకారంవుంటే ఆయనలా వుంటుంది. ఆయన కష్టల్లో ఆలోచించే అవసరమే లేదు. ఒక వేళ అలాంటి అవసరమే వస్తే ఆ పని ఆయన శరీరమే చేయగలుగుతుంది,

అస్తవ్యస్తంగా తోచే జీవితానికి అర్థంకల్పించగలడు శాస్త్రిగారు. అరాజకమైన ప్రకృతికీ, క్రమం కనిపించని లోకానికి ఆయన ఆకృతి ఇవ్వగలడు. ఆయన అనుభవాలు చాలా సామాన్యమైనవే. చేసిన ఉద్యోగం తాలూకా గుమాస్తా. ఆర్జించినది అరెకరాల భూమి. కొడుకు ఇప్పుడు కోయంబత్తూరులో వున్నాడు. కూతురు భర్తతో పాట్నాలో కాపురం చేస్తున్నది. భార్యపోయి పదేళ్ళయినది. తోటలో కుటీరంలో వంటరిగా కాపురం. హోటల్ మెతుకులు. చుట్ట, చదరంగం, పాతపత్రికలు, వూరవ తలకి షికార్లూ—అంతే ఆయనజీవితం. కాని ఆయనచరిత్ర వింటే ప్రతిఘట్టం ఒక కళాఖండంలా వుంటుంది. కాని స్థూలజగత్తులో అతి సామాన్యమైన జీవిత విధానానికి గతంలోని అపూర్వమైన అనుభవాల వెనక వున్న తృష్ణకి పొత్తుకుదరదు. కాని ఆయన కబుర్లు చెబుతూవుంటే ఈ రెండింటికీ యిట్టే సమన్వయం కుదిరిపోతుంది. కేవలం కబుర్లతో మాటలతో నాలో ఈభ్రమని జనింపజేశాడా? ఆయన చెప్పేవన్నీ అబద్ధాలేమో అన్న సందేహం వస్తూవుంటుం దొకప్పుడు. ఈ సందేహం ఆయన ముందువున్న కాసేపూ రాదు. వూహతో యథార్థాన్ని జయించి, భాషతో రహస్యాన్ని లొంగదీసుకున్న వ్యక్తిగా తోస్తాడు. 'అందమైన, ఆకర్షణీయమైన అసత్యాలు కూర్చడం కళయొక్క పరమావధి'- అంటాడు ఆస్కార్‌వైల్డు. ఈ దృష్ట్యా చూస్తే గౌరీశంకరశాస్త్రిగారు కళావేత్తే.

సాయంత్రం 4 అయింది. మఱ్ఱిచెట్టు క్రింద దిమ్మ మీద శాస్త్రిగారు కూర్చొన్నారు—శూన్యత్వాన్ని తిలకిస్తూ. ఆయన కాల్చే 'చుట్టలో పొగ మాదిరి ఆలోచనలు ఎక్కడనుంచి పుడతాయో ఎక్కడికి పోతాయో వూహించలేను. వెళ్ళగానే నమస్కారంచేసి నేను కూర్చున్నాను. 'శాస్త్రి గారు! యెంత వెదికినా జీవితానికి అర్థం కనిపించడంలేదండి.'

"నువ్వు బ్రహ్మచారివి. జీవితం అనే మాటని అస్తమానం అంత సులువుగా ఉపయోగించకూడదు" అన్నాడాయన. నిజంగా నాకు జీవితం మీద పడి ఉక్కిరిబిక్కిరి అయ్యే పరిస్థితి యేర్పడలేదు. ఆయినతో ఏదో మాట్లాడించాలని తప్ప మరేంలేదు.

"మొత్తంమీద మనుష్యులకంటె జంతుజాలం యెంతో సుఖంగా వుంటుందనుకుంటాను" అన్నాను మళ్ళా.

"కావచ్చు. మనుష్యులకంటె అనడంకంటే, పురుషులకంటే అను; నేను ఖండించను. స్త్రీలంటూ వున్నారని మరిచిపోకు. జంతుజాలానికి తిండికోసం పాటుపడే అగత్యం వుంది. స్త్రీలకి ఆ అగత్యం లేక పోతోంది" అన్నా రాయన.

"కాని జంతుజాలాన్ని ఎంతగా గౌరవిస్తున్నామో ఆ మాత్రం గౌరవం స్త్రీలపట్ల చూపటల్లేదని ఒప్పుకుంటారా ? ప్రాచీన మానుష శాస్త్రజ్ఞులు మనుష్యుల ప్రాచీనులు కోతులని వాదిస్తున్నారు. అయితే స్త్రీల ప్రాచీనులు ఎవరా అన్న సందేహం వుంటుంది" అన్నాను.

"స్త్రీల ప్రాచీనులూ కోతులే. తోకలేని ఆడకోతులనుకో."

శాస్త్రిగారి పెదవులు నవ్వుకోసం పెనుగులాడాయి. ఆయన్ని బాగా పరకాయించి చూశాను. చలికి ముడుచుకున్న అరణ్యంలో చెట్లమాదిరి ఆయన చర్మం చలించినట్లయింది. ఆనాడు ఆయన మొహంలో ఇది వరకెన్నడూ గుర్తించనిది చూశాను. కనుబొమ్మల మధ్య నుదుటి మీద నల్లటి పొడుగాటి మచ్చ ఒకటుంది.

"శాస్త్రిగారూ, ఆ మచ్చ ఎలా వచ్చిందో చెప్పారు కారు."

ఆయన లేచి ఎండలోకి నడిచాడు. నా ముందు ఆయన నీడ పడింది—ఆయనలాగే చలించని నీడ.

"దానికి చాలా కథ వుంది."

"నాకు చెప్పాలి."

"ఆ మచ్చ నా మూడో నేత్రం"

నాకు నవ్వొచ్చింది. నా ముందు ఆయన నీడ బోసి నోరు విప్పింది.

దాని పూర్తి కథ చెప్పమని బతిమిలాడాను,

"ఇక్కడ కాదు నాతో రా"

ఆయన ఎడమచెయ్యి నా భుజంమీద ఆనించి కుడిచేత్తో కఱ్ఱ పట్టుకొని నడవడం మొదలెట్టాం. కొండశిఖరం మీద స్థంభించి కదలక మారాముచేసి పెద్ద గాలి పిలుపుకి మొత్తంగా కదిలిపోయే మేఘంలాగ నడుస్తూ ఆయన నా కీ కథ చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

"చాలాకాలం క్రితం. అప్పుడు నా వయస్సు ఇరవై ఆరు. దాని కింకా ఇరవై ఆరు దాటలేదు. మా కుటుంబానికి ఐదో ఏడు. మా రుక్మిణి మూడేళ్ళది. నాకు బాగా జ్ఞాపకం—ఆనాడు ఆదివారం; సాయంత్రం ఆరుగంటలకి అది నెప్పులు పడడం నేను గ్రహించకపోలేదు. అన్నట్లు రుక్మిణి తల్లిని నువ్వు చూశావా ?"

"లేదు. ఆ భాగ్యం కలగలేదు. పోనీ, మీ దగ్గర వున్న ఫొటో యేనా చూపించండి."

"దాని ఫొటో లేదు. అంత అందమైన స్త్రీలు నా కీ రోజుల్లో కనబడరు. మా రుక్మిణిని చూశావుగా."

"ఆ, ఆ. చాలా నాజూకైన విగ్రహం. ఆమెనుబట్టి ఆమె తల్లి ఎలా వుండేదో ఊహించగలను."

అదే పొరపాటు. ఊహించలేవు. వాళ్ళ అమ్మ ముందు రుక్మిణి కోతిపిల్ల. ఆ రోజుల్లో తాసిల్దారుకి నా మీద ఎంతో గౌరవం, దయ—ఎందుకంటావ్ ? ఆయన ఎప్పుడో నా భార్యని చూశాడు. ఇప్పుడు నా కనిపిస్తోంది-అంతందమైన స్త్రీని ఎవ్వరూ పెళ్ళి చేసుకోకూడదని. అట్లా చెయ్యడం అపచారం. పార్కులో రేడియో పదిమంది వింటారు. ఎవరెస్టు శిఖరాన్ని దూరాన్నుంచి చూస్తారు. సినీమా షో అంతా అనుభవిస్తారు. తాజ్‌మహల్‌ని అందరూ మెచ్చుకుంటారు. వాటి నెవరూ 'యిది నాదీ' అనరు. అల్లాగే అందమైన స్త్రీలూ. ఉత్తమ సౌందర్యం అనేది ఒక సామ్యవాద సంస్థ—అందరిదీయై ఏ ఒక్కడికి చెందకూడదు."

ఇది వింటూంటే వెంకటచలం, ఒమర్ ఖయ్యూం, బాలెస

జోయస్ బోధలు ఋష్టికొచ్చాయి. ఈ వాదాన్ని తాత్విక దృష్ట్యా యువకావేశం ఆమోదించడం ఒకటి. వృద్ధుడైన తర్వాత ఆచరణలో పెట్టి సమాజాన్ని రొంగడీయడం మరొక్కటి.

"కాని ఆనాడు నా భార్య ఒక సంస్థలాగ కనుపించలేదు. అది నాది, నా సొత్తు; దానిమీద హక్కు నా ఒక్కడికే వుంది. అది సంఘానికి చెందకూడదు. గోడల మధ్య, తలుపు వెనక, కర్టెన్ల మధ్య, దోమతెర మధ్య, దుప్పటి కింద మరుగుపరుస్తాను. కాని ఎప్పుడో ఈ సంఘం దాన్ని తీసుకుపోయి సంస్థగా చేసేస్తుందన్న భయమూ, తీవ్రమైన అసూయా నన్ను పీడించి శాంతిని భంగం చేసేవి.

ఆ సాయంత్రం మూడో కాన్పు నెప్పులు పడడం చూసేటప్పటికి నా గుండె గుభేలుమంది. తెల్లవారితే ఆఫీసు. కారణం చెప్పకుండా శెలవడిగితే యివ్వడు తాసిల్దారు. చెపితే కనుక్కోవడం వంకని ఇంటికొచ్చి తీరతాడు. అది నేను సహించలేను. చేతిలో కానీ లేదు. నా స్నేహితుడు మొగ డాక్టరు ఒకడున్నాడు. ఆయన్ని పిలిపించడం నాకు సుతరామూ యిష్టంలేదు. పైగా నాకు పిల్లలంటే పరమ అసహ్యం. ఎందుకంటావ్ ? దాని సౌందర్యాన్ని, నా అల్పగణింపుని సమంగా పంచుకుంటారని పిల్లలంటే గిట్టదు. నా యిరువురు సంతానం దాన్నప్పుడే పంచుకుంటున్నారు. మళ్ళా మూడోదా! పిల్లలకి తప్ప అది నాకు చెందదని ఏదో వెర్రి భయం. సంతానం దాన్ని తినేసి పీల్చి, పిప్పిచేసి అస్థిపంజరం నాకు మిగిలిస్తే దాన్ని తగలేసి వాళ్ళు చేసిన ఘనకార్యానికి ఆస్థంతా వాళ్ళకి అప్పచెప్పడమా ? వివాహం అన్న సంస్థలో స్వార్థం వుందంటారు కాని, అది నిజం కాదు. అది శాసించి కోరే స్వార్థత్యాగంలో నాలుగోవంతు దేశ సేవలో వినియోగిస్తే భారత దేశం ఒక సంవత్సరంలో పురోగమించి, ప్రాచీన ఔన్నత్య శిఖరాన్ని అందుకుంటుంది. సౌందర్యమనే స్త్రీని పోషించలేని నాబోటి అల్పుడికి కట్టడం ఎంత పాపమో ప్రతిభాశాలిని వివాహం పేరిట భార్యకి కట్టి

పడెయ్యడం అంతే పాపం. పోషించే శక్తి లేకుండా ఈ లోకంలోకి పిల్లల్ని తీసుకురావడం ఈ రెంటినీ మించిన అపచారం.

ఈ ఆలోచనలు దానికి ఒక్కటీ అర్థం కావు. దాని కసలు ఆలోచనే లేదు. పుష్పం పరిమళించినట్లు, సముద్రం రోదించినట్లు, చంద్రుడు చల్లదనాన్ని చిమ్మినట్లు పిల్లల్ని కనడం తప్ప దానికి వేరే సహజ నైజం లేదు. ఆ రాత్రి నాకు భయంకరమైన కల వచ్చింది. ఆ కలలో నాతో నా భార్య యిలా మాట్లాడింది.

– నే మోసి, కన్న సంతానాన్ని నా కలలు సృష్టించాయి. నా అందమే వాళ్ళ చక్కదనము. వారి ఆకలికి నా హృదయాన్నీ, వారి దాహానికి నా రక్తాన్నీ అర్పించాను. అమాయకంగా నా రొమ్ముల పైద పడుండి, నా ఆత్మలో నిద్రపోయి, జీవించి, శపించి, చివరకి చచ్చి పోతాను. నా కుటుంబం పెద్దవాడయ్యాడు. అప్పుడొక దుర్మార్గురాలు నరకాన్నించి వొచ్చి పాపని పొంగలించింది. దాని పెదవులూ క్రూరమైన కళ్లూ మత్తుతో ఎర్రగావున్నాయి. నన్ను తగలబెట్టేందుకు దాచుకున్న కాస్త బంగారాన్నీ దాని ముద్దుకోసం కరిగించి వేశాడు నా పుత్రుడు నా తలకింద దాచుకున్న బంగారం కోసం నిద్రపోతూన్నప్పుడు దొంగ తనానికి వొచ్చాడు కుటుంబం. దురితంగా వస్తూన్న అతని అడుగులు నా హృదయంలో ప్రతి ధ్వనించాయి. తన మొహాన్ని వొంచి మెరుపు లాంటి కత్తిని నా గుండెలో త్రిప్పి నన్ను హత్యచేసిన ధ్వని. స్మశాన వాటికలో యితర కళేబరాల విధ్వంసక యజ్ఞాల ఆర్భాటంలో వినిపించ లేదు – మరణించినవాళ్ల మళ్ళా మరణించరు" అన్నవారు అసత్య వాదులు......

భయంతో మంచం మీద నుండి త్రుళ్ళిపడ్డాను. పక్క గదిలో దాని నొప్పులూ, మూల్గులూ వినిపిస్తూనేవున్నాయి. జనించబోయే శిశువుని ఎట్లా చంపను? వొడుమీదికి విరిగి పడుతూన్న నలపిల కెర

టాన్ని సముద్రం నడుమకి ఎట్లానెట్టను? ఉదయించబోయే సూర్యుణ్ని ఎట్లా ఆపను? నెట్టాలి, ఆపాలి, చంపాలి. చంపాలని లేచాను. అప్పుడే ఆకాశంలో సూర్యుడు ఒంటికాలివాడులా కుంటుకుంటూ లేస్తున్నాడు. చెరచెరా పరుగెట్టి, కాలుజారి మంచంకోడుకి నా మొహాన్ని కొట్టుకున్నాను. గాయంపడింది పెద్దగాయం, లోతుగాయం. కాని, కాని రక్తం రాదే! వున్మాదానికి రక్తం గడ్డగట్టింది కాబోలు: మంత్రసాని ఎదురుగా వచ్చి మొగశిశువు అని చెప్పి నవ్వుతూ నాకేసిచూసి, కెవ్వున కేకేసి చేతులో బెడ్ పాన్ వదిలేసి పరుగెట్టింది. పసివాడు ఏడుపు వినిపిస్తూనే వుంది, మహాసముద్రం జబ్బుతో మూలిగినట్లు. దాన్ని చూసి సాను భూతితో దాని ప్రియమైన మేఘాలు ఏడ్చి ధారగా వర్షించినట్లు. కాని ఆ యేడ్పు ఏ దిక్కునో తెలియడంలేదు. దాన్ని వెదుక్కుంటూ అటూ యిటూ పరుగులెట్టాను. వీధిలోకి వచ్చినట్లున్నాను. మంగలి నన్నుచూసి పొది వొదిలేసి బాబో అని పరుగెత్తడం మొదలెట్టాడు. వీధిగదిలో నిలబడి నుదురు తుడుచుకున్నాను. నుదుటిమీద గాయం. రక్తం మాత్రం లేదు.

ఎట్లా తెలిసిందో తాసిల్దారుకూడా చక్కావచ్చాడు. నన్నుచూసి గుమ్మంలో నిలబడిపోయాడు. కుర్చీ సర్ది "దయ చెయ్యండీ" అన్నాను. ఆయన మాట్లాడడు.

"మొగపిల్లాడుట. మరేం వొడుదుడుకు లేదు. రండి రండి."

ఆయన కొయ్యబారి నాకేసి అదేపనిగా చూడ్డం మొదలెట్టాడు. నాకాయనమీద కోపంవచ్చింది. దానికి పిల్లాడు పుట్టడంలో ఆయనకికూడా ఏమైనా వాటావుందా ? లేకపోతే, ఆయన కెందుకూ అంత కుతూహలం? అంత ఆశ్చర్యం ?

'శాస్త్రి'నీ నుదుటిమీద ఏమిటదీ ? కన్నులాగ వుంది! అన్నాడు నా నుదుటికేసి తనవేలుతో చూపుతూ. తొందరలో వెనుతూంటె దెబ్బ తగిలింది.

"దెబ్బలాగలేదు. అద్దంలో చూసుకో. సరిగ్గా కన్నులాగ వుంది... మూడోకన్ను."

అద్దంలో చూసుకున్నా. ఏమీలేదు, మామూలుదెబ్బే! నల్లగా గొయ్యిలాపడింది. రక్తం కారకపోవడం వక్కటే విశేషం. భయపడుతూ దగ్గరగావచ్చి నా గాయాన్ని పరీక్షగా చూశాడు తాసిల్దారు.

"నిస్సందేహంగా మూడో నేత్రమే. అదేమిటి, దివ్యంగా మెరిసి పోతుంటేనే! నువ్వు ధన్యుడవు శాస్త్రీ! అవతార పురుషుడవు. యిప్పుడు నీ భార్యకి పుట్టిన పిల్లాడు కేవలం భగవంతుడే. అందుకు నిదర్శనం నీ మూడోకన్ను. నువ్వు త్రినేత్రుడవు" అంటూ చేతులు జోడించి నా కాళ్ళ మీద పడ్డాడు తహశిల్దారు.

ఈ పరిహాసానికి నా కోపం మరింత ఎక్కువయింది. ఈ తహశిల్దార్‌కి కొత్తగా పుట్టినపిల్లాడికి ఏదో సంబంధముందన్న నా అనుమానం బలపడుతోంది. అసలు విషయం కప్పిపుచ్చేటందుకు యిదేదో పన్నాగం కాని ఆ మంత్రసాని, ఆ మంగలీ యిలాగే ఆశ్చర్యం ప్రకటించి చకితులై పారిపొయ్యారే!

"తమరు పెద్ద అధికారులు. నే నేదో సామాన్యుడిని. నన్నిల్లా పరిహాసంచేస్తే ఎట్లా ?"

"పరిహాసం కాదు శాస్త్రిగారూ. నేటితో మీ జన్మ తరించింది. సృష్టి మీలో కొత్తరూపాన్ని తీసుకొచ్చింది. పాపాలన్నీ పూర్తిగా తొలిగి జన్మరాహిత్యానికి సిద్ధం కమ్మని దైవం మూడోనేత్రం ప్రసాదించింది మీకు. మిమ్మల్ని మేము పూజించాలి" అంటూ ఎన్నోమార్లు నమస్కారాలుచేసి తొందరగా నిష్క్రమించాడు తాశిల్దారు.

మానవుడి అనుభవాలు రెండువిధాలు - యింద్రియాల ద్వారా బాహ్యజగత్తు పరామర్శ; అంతరంగికంలో ఊహాజగత్తు. ఆనాటి నా అనుభవం ఈ రెంటికి అతీతమైనది. ఒక కాలు స్థూలజగత్తులో మరోకాలు అదో లోకంలో పెట్టినట్టుగా వుండి చూసి జీర్ణించుకోనానికి స్థిరంగావున్న

వస్తువు లేక ఆందోళనతో ఉక్కిరిబిక్కిరిచేసే ఘడియను వేగంగా గది లోకి పరిగెత్తాను. తలుపుసందులోంచి చూశాను. "అమ్మో నిజమేనే" అన్నది నా భార్య వట్ట పుండింది నాకు. గదిలోకి ప్రవేశించాను.

"ఏమిటి నిజం ?" అని గర్జించ

"అమ్మో" మూడోకన్ను!

'దెబ్బ.'

"అబ్బో ! కాదు, కాదు. అందరూ అంటే యేదో అనుకొన్నాను. మీరు నిజంగా భగవంతుడే అని చేతులు జోడించి నీరసంగా యేడ్చింది. పసిపాపను చూశాను. తాశిల్దారు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. కొన్ని కోట్ల సంవత్స రాల క్రితం మానవుడింకా భూమి మీద ప్రవేశించని కాలంలో అతని పూర్వులైన పెద్ద పెద్ద మృగాలు సముద్రం నుండి నేలమీదికి ఎగబ్రాకి భూమిని స్వంతం చేసుకోడానికి సాగించిన ఘోర సమరంలో ఖర్చు పెట్టిన శక్తులన్నీ నాలో ఆ క్షణాన్న చెలరేగాయి నా చుట్టూ జగత్తుని నిర్మూలం చెయ్యాలి. లేకపోతే నా బ్రతుకు వెక్కిరింపై పోతుంది. రెండు కళ్ళుండి కూడా చూడలేకపోతున్నా యీ గుడ్డి ప్రపంచం నా మూడో కన్నుని క్షమిస్తుందా ? నేను చూడలేని మూడో కన్ను నా కెందుకు ? సృష్టి అవయవాలని మానవుడి ఆనందానికి, ఉనికికి సమ కూర్చింది. ఏ అవయవాన్ని సద్వినియోగం చెయ్యక విడిచేసినప్పుడు మానవుడికి నశింపు తప్పదు. ఉపయోగంలేని అవయవం కంటె మానవు డికి వేరే శత్రువు లేదు. భూమి నా కాళ్ళ క్రింద కదలడం మొదలెట్టింది. రంగులు కరిగి చీకటిగా మారుతుంది. సున్నాలు చదరాలుగాను, చదరాలు వంపులుగాను మంచిచెడ్డలు మట్టిగా, దైవం దెయ్యంగా, రాజకీయం రాళ్ళ కుప్పగా, అన్నీ వక దానిలో వకటి నిజరూపాలు చాలించుకొని క్రొత్త అవతారాలుగా రూపొంది కదిలిపోతూ వున్న జిజ్ఞాస నాలో వున్నా, నా కంటికేమీ అగపడక, నా వునికి రాహిత్యాన్ని మూడో కన్ను చాటుతోంది. ఆత్మహత్య తప్ప మరి మార్గంలేదు. లేదా, లోకాన్ని చంపడం, ఎవర్ని

చంపను ? పసిపాపనా ? భార్యనా ? తాసిల్దారునా ? పసిపాప ఏడుపు విని పీక నొక్కాలని వుంది. ఎట్లా చంపను ? వీధి గుమ్మంలోకి వెట్టిగా పరిగెత్తాను. మళ్ళీ ఎదురుగా వస్తున్న మంత్రసాని బాబో అని గెంతి పరిగెత్తింది. వీధిలో జనం గుంపులు గుంపులుగా మూగారు. సన్నాయి, దప్పులు, డోళ్ళు, బాకాలు, పోలీసులు, ప్లీడరు గుమాస్తా పరమ సింహము, పాలమ్మి, నాగులు, డాక్టరు నర్సింహులు, వీళ్ళ నాయకుడు తాశీల్దారు పూలమాల మెళ్ళో వేసి నమస్కరించి భజన చేయడం మొదలు పెట్టారు. పాటలు, పొగడ్తలు, హారతులు, మంత్ర పఠనం. నాకు పిచ్చెత్తి పోతోంది ?

'నేను పిచ్చి వాణ్ణి. దయచేసి వెరు వెళ్ళండి.' జనం గుస గుసలు. పెద్దగోల. పూర్వసువాసినుల బృందం వచ్చి కొబ్బరికాయలు కొట్టడం మొదలెట్టారు. ఏం చెయ్యను.

"నేను పిచ్చివాణ్ణి వెళ్ళండి."

"ఓ పరమాత్మా ! నువ్వు యీ రూపంగా మాకు దర్శనం యిచ్చావా ? మమ్మల్ని పరీక్ష చెయ్యొద్దు. మాకు నీలో చేరుకునే మార్గం బోధించండి" అన్నా రందరూ.

ఒకటే మార్గం. నా కన్ను పోగొట్టడం, తాశీల్దారు ఉద్యోగం తీసెయ్యడం – ఈ రెండూ చేస్తిరా మీకీ క్షణాన్న మోక్షం వస్తుంది.

"హే ప్రభూ ! నా ఉద్యోగానికి ఈ క్షణమే రాజీనామాయిస్తాను ఈ పాపిని మీ పాదసేవ చెయ్యనివ్వండి" అన్నాడు తాశీల్దారు.

ఎట్లా చావను ?

"మీ రంతా పిచ్చివాళ్ళు పొండి" అన్నా వళ్ళు మండి. అందరూ చెంపలేసుకొన్నారు. మళ్ళా గంటలూ, డప్పులూ, శంఖాలు, బాకాలు ప్రారంభం.

'నిజం, ఓ మహా పురుషుడా – ఓ త్రినేత్రుడా ! మేము పిచ్చివాళ్ళం. శుంఠలం, పశువులం, మహా పాపులం. మమ్మల్ని శిక్షించు, దండించు, చంపు కాని మోక్షం మాత్రం ప్రసాదించు'.

వారు నన్ను తోసేసి లోపలపడి తలుపులు గడియ పెట్టారు. బయట భజనలు సాగుతున్నాయి నన్ను చూసి నేను భయపడ్డాను. అంతా కలగా వుంది. కాని కలకాదు. యధార్థం ఇంత మందికి అగుపడు తూవున్న మూడో కన్ను నా కెందుకు కనపడదు? వీళ్ళంతా గుడ్డి వాళ్ళా లేక నేనే గుడ్డివాడ్నా ? సమాజానికి మతం అంటే యింత పిచ్చా ? దానికి ఆత్మవికాసంతో నిమిత్తంలేదు. ప్రతిదానికి బహిర్గతచిహ్నంకావాలి. ఆంజనే యులువాళ్ళదగ్గరకొచ్చి నేనే దైవాన్నంటే తోక చూపమంటారు. బహిర్గత చిహ్నాలు లేకుండా సంఘం జీవితపు విలువల్ని అర్థం చేసుకోలేదు. ఒక మోటారు, రేడియో గ్రామ్, బ్యాంక్ అక్కౌంటు వుంటే ధనికుడు. నలుగురు బంట్రోతులు సలాం చేస్తే హోదా. ఇతరుల కర్థం కాని వేదాలను పఠిస్తే పండితుడు. తనకి అర్థంకాని భాషలో సృష్టిని గురించి వితర్కిస్తే వేదాంతి. తిండిలేక మాడడం ఆధ్యాత్మికం. దేవుడుకూడా భక్తులకు బానిస కాబట్టి నా మూడో నేత్రం నా బానిసత్వానికి చిహ్నం.

నేను దైవాన్నని నిశ్చయం చేసుకున్నా, తలుపుతీసి దర్శనం యిచ్చా. మళ్ళా హారతులు, కొబ్బరికాయలు, అర్చనలు, ఆరాధనలు - నా కిదంతా బాగానే వుంది. తాసిల్దారుని కసితీరా బుజాల మీద తన్నాను. పరమ శివానికి నేను పది రూపాయలు బాకీ - ఇంక చస్తే అడగడు నన్ను. పైపెచ్చు పెళ్ళాం పుస్తెలేనా అమ్మి నా కేదో కానుక యిచ్చు కుంటాడు. హెడ్ క్లర్కు ఆఫీసుకి ఆరు నిమిషా లాలస్యంగా వెళ్ళానని అరగంట లెక్చరిచ్చాడు మొన్న. రానీ చెబుతా వాడి పని. మానవ ప్రపంచంలో దేవుడికున్నంత పలుకుబడి ఏ ప్రతిభాశాలికీ లేదు. ఏమిటి కారణము ? బలహీనుడు బలవంతుణ్ణి చూసి "నీ కంటె బలం గల దేవుడు న్నాడు పోవోయ్' అనొచ్చు. లేని వాడు వున్నవాణ్ణి చూసి 'నీ కందతా దేవుడిచ్చాడు, నీ గొప్పే మేడిసింది' అనొచ్చు. పైగా అన్ని పాపాలూ, అసత్యాలూ, పశుత్వాలూ దేవుడి మీద తోసెయ్యవచ్చు. మానవుడి పశుత్వానికి 'మతం' వొక బహిర్గత చిహ్నం కాబోలు ! పశువుగా వుండడం మానుకుని, మానవత్వం సంపాదించినప్పుడు మతం మాయమౌతుంది,

'ఆ మొన్నాడు రాజాగారి వద్ద నుండి ఏనుగుని తీసుకొచ్చారు రాజాగారికీ రాణీగారికీ దర్శనం యిచ్చాను. ధన్యులయ్యారు. నన్ను వాళ్ళ భవనంలో వుంచేసుకుంటా మన్నారు. ఆనాడు జనం చేసిన కల్లో లము చూస్తే నన్నక్కడే చంపేసి నా చుట్టూ గుడి కట్టేస్తారేమోనని భయం వేసింది. ఏనుగు మీద రాత్రంతా ఊరేగించారు. అంబారీ మీద పాలు త్రాగి హాయిగా పడుకున్నా. మధ్యలో తాసీల్దారు ఊరేగింపులో వున్నాడా లేడా అని లేచి చూసేవాణ్ణి. ఇంకా ఆయన నా యింటి కెళ్ళి యే మన్నా చేస్తాడన్న భయం, అనుమానం పూర్తిగా వదలందే ! పాపం తాసీల్దారు రాత్రంతా ఊరేగింపులోనే వున్నాడు. ఆయనకేసి చూసినప్పు డల్లా, తను నా అభిమానభక్తుడైనట్లు మొహం కొండంత చేసుకుని గర్వ ముగా తన్మయత చెందేవాడు.

మూడోనాడు పొరుగూళ్ళ నుంచి జనం నన్ను చూడడానికి ఎగ బడ్డారు. ఆనాడు ఉదయమే నన్ను ఊరేగింపుకు తీసుకుపొయ్యారు. ఆ వొచ్చిన వారిలో ఇద్దరు దొరలు కూడా వున్నారు. నన్ను చూసి టోపీలు తీసి, చేత్తో రెండు భుజాలూ ముట్టు కున్నారు. నాకు ఆ అనుభవం చిత్రంగా వున్నా మనస్సంతా యింటి మీదే వుండేది. నా భార్య, నా పిల్లాడు ఎట్లా వున్నారోనని. నే నెంత బ్రతిమలాడినా, వొక్కళ్ళూ నా యింటి దగ్గరుండి, నా భార్యకి సహాయం చేసిన వాళ్ళు లేరు. ఇదేం మను షులో, వీళ్ళకి బ్రతికివున్న వాళ్ళంటే కొత్తిగా గౌరవంలేదు. వీళ్ళదృష్టిలో మనిషి, మనిషి కావాలంటే చావాలి.

నన్ను ఇంటికి పోనివ్వండి అని మొరెట్టుకున్నాను. వినిపించుకో లేదు కోప్పడ్డాను. మూడో నేత్రంమూసేస్తానన్నాను. సాయంత్రానికి ఇంటికి జేరేశారు. ఈ మార్పుకీ, యీ పిచ్చికి కారణం పసిపిల్లాడు—వాడు నాకు పుట్టలేదని అనుమానం. పీకనొక్కి చంపేస్తే? చరచరా గదిలో

్ళను.

తొందర్లో కాలు జారి మంచంకోడుకి నా మొహాన్ని కొట్టుకున్నాను. ఇదివరకు లాగానే నుదుటిమీద మూడో నేత్రానికి తగిలింది. లేచి చూశా. ఎదురుగా మంత్రసాని నిలబడి, తల వొంచుకొని 'పాప చచ్చిపోయ్యాడు' అని రెండు చేతుల్లో తన మొహాన్ని దాచుకొని గోడవెంపుకు నడిచింది. దెబ్బచోట సుదురు మండుతోంది. చెమట్లుపోశాయి. చేత్తో తుడుచుకున్నాను; రక్తం బొటబొటా కారుతోంది.

నా భార్య మూలుగూ, ఏడుపూ మొదలెట్టింది. నన్ను చూసి భయపడింది, 'అయ్యో! కన్ను పోయింది. రక్తం, రక్తం. తడిగుడ్డ కట్టండి.

ఓదార్చడం మొదలెట్టాను వాన కురిసి వెలిసినట్లుగా నాహృదయం చల్లబడి ప్రశాంతంగా మారింది. అసూయ లేదు; కోపం లేదు; విచారం అసలేలేదు. నా మూడో నేత్రంతోపాటు నా ఉద్రేకాలన్నీ పొయ్యాయి.

'లే, లే, ఏడవకు. కుటుంబం నాకు; కుముదం నీకు; పసిపాప దైవానికి. ఇక నన్ను చూసి నువ్వుభయపడనక్కర్లేదు. మూడోకన్ను లేదు. నేను మామూలు మనిషినే...'

కథ ముగిసింది కాబోలు శాస్త్రిగారు మాట్లాడడం మానేసి నిశ్శబ్దంలో పడ్డారు. అప్పటికి మేం ఊరుబైటికివచ్చినట్లు గ్రహించుకున్నాను. దూరంగా అదిస్మశానం. సూర్యుడు కిందికి పోతూ ఒక్కసారి మాకేసి చూసి కన్నుగీటాడు. శాస్త్రిగారు కథ చెప్పినప్పుడు నాకెన్నో సందేహాలు తోచినా, ఇప్పుడు అడగడానికి ఒక్క ప్రశ్నకూడా కనబడలేదు. ఆ కథ నిజమా, అబద్ధమా అన్న సమస్యే రాలేదు. మానవుడి అనుభవానికి 'సంభవం' అన్నది సరిహద్దు కాదు కాబోలు.

'అదిగో, ఆ చెట్టుకిందే యీ చేతులతో ఆ పసిపాపని పారేశాను' అన్నారు శాస్త్రిగారు వెర్రిగా నవ్వుతూ. నా కళ్ళు అప్రయత్నంగా తడిశాయి.

'వాడు పంటరిగా వున్నా డనుకోవద్దు. వాడి తల్లి కూడా ముంచుకు పోయినట్లు పదేళ్ళలో వాడిపక్కనే పడుకుంది. నా మూడోకన్ను తెరిచా నంటే వాళ్ళిద్దర్నీ చూడగలను - అదిగో...'

నే నాయనకేసి చూడలేకపొయ్యాను. నా కంటతడి నాకే సిగ్గేగింది. ఆయన ప్రాకృతిశక్తులలో ఒక శక్తిలా గోచరించాడు. ఆ గుట్టలు, ఆ చెట్లు, ఆయన – అందరూ సృష్టిలో లీనమయిపోయి గిరగిరా తిరిగిపోతు న్నారు.

ఆయనచెయ్యి గట్టిగా పట్టుకున్నా. ఇద్దరం ఇంటివేపు నడవడం మొదలెట్టాం. ఊరుదగ్గరకి రాగానే ధైర్యం తెచ్చుకుని – "మీ మూడో నేత్రం దేనికి బహిర్గతచిహ్నమో చెప్పారు కారు" అన్నాను.

"అసత్యానికీ, అంధత్వానికీ"

నా కర్థంకాలేదు.